

De
Zinrijke Gedachten

Toegepast op de

Vijf Sinne,

Van's Menschen Verstand.

Verhaalende veele wonderbaare Ge-
schiedenissen, die ons Verstand te
vooren komen, Historiaal en
Leerlijk. Beschreeven

Doo?

JACOB de HENNIN.

t'AMSTERDAM,

Bij Jan Claasen ten Hoorn, Boekver-
koper over het Oude Heere Ho-
gement. 1681.

Manuskriptie

REGISTER.

Gasthuis, en veel troostelijke redenen.	74
Het bezoeken en genoegen der Arme.	85
Het Noord-einde, en het Hof van zal: de Princesse Amelia van Solms, en wat wonderen daar al zijn te bezien.	91
De Pauwe- en oude Prince-Thuin	107
De Bloemtuin en Fontein van de Princesse Amilia,	108
Het Huis van zal. Prins Maurits van Nassauw, en al de rariteiten op 't zelve.	111
Het wondere vermaarde Oordeel, en vele Godzalige redenen.	122
Een Geestelijk Liedeken.	134

Van het GEVOEL.

G evoelende Droefheid klaagt tot Godt de Heere.	138
Den Trooster onderrecht en bestraft hem.	141
Verscheidene vreemde inbeeldingen der Menschen.	143

110 Zinrijcke Gedachten

kuleert / 't is waart te aanschouwen.

Wint gy dit kabenet niet onbedenke-
lijken plaizant en wel / let doch hoe alle
deze schoone groote Spiegel / respon-
deere op den gantschen Hof en Fontein /
en hoe cierelijken zy alle den zelven als
hier vertoonen.

Beziet doch vooz 't leste alle deeze
schoone ondergelykelyke wel gemaakte
en gesneden Marivure kinderliens eens
aan / het is het leven by na gelyk / jaa
by na offer een vel was over getogen /
zoo uitermaten bol / los en geestigh.

Daar ziet gy nu het geheele Huis van
Nassau en Orangie, alle na 't leven af-
gegoten en gesneden / het schijnt zy alle
levendigly daar staan / die Godtvuchtig-
ge Helden; en immers al meede met on-
ze Vaders ontflapen / met zoo veel eer
en glorie onder de zwarte Marde / welke
wech wy ook al heene moeten passeeren.
Mijn waarde vzienden / de doot / die
doot ! die alles overwint / laten wy
doch daar gestadich op achten / en ons
zoo gedzagen en aanstellen / dat wy de
zelve met vzeught mogen verwachten
en te gemoet zien.

Du zal ik u gaan geleiden / na 't Hof
ofte Paleis van zal; hooger gedachten
Dyng

Prins Maurits van Nassou, en daar mede een einde maken van mijn beloften en voornemen aan u toegedacht / tot volkoomen voldoeninge en kontantement van u gezichte. Wy zullen dan by deeze trappen op treden.

Hebt een goeden dagh Heer Kastelein / mogen wy dit Paleis over al wel ter deegen eens gaan bezien? En voornamentlijk die groote zaal / daar 't laaste Oordeel Godts is te bezien / wy zullen u dienst en moeite dankbaar wezen en kontenteeren. Wy mogen dan vooreerst gaan bezien al de Vertrekken / daar naa de Berghwerken / en de opgezette en gedrooghte Dieren en Vogels.

Beziet dan vooreerst langhs den opgangh deezer trappen / geschildert ende naa 't leven / alle die Heidensche en Barbarische Natien / Mooren en Moorinnen, Negers, Braziliaanen, Tapoeiers, Hotten-totten, en andere wilde Natien; al mede Godts Schepzelen. Onder die zoorten van wilde Tappoeiers, dat ook menscheeters zijn / ist manierlijk dat zy alle haar Saarden ende Wijnbrauwen uittrekken / en geen hair dzagen dan zeer lank Hoofthair. Sommige van haar branden tot een cieraat / twee ronde gaten

O! verwonderlijke gezihten des Heeren / wat ziet men al vzeemdigheden / om u onbegrijpelijke Godtheit daer dooz te zien en verstaan / ende dat gy alleen Godt zijt ; het alderminste van dien / op den wijsten mensch / wert erkent dooz een ondoozgrondelijk werk / dat niemant in 't minste kan bezessen of te verstaan.

Beziet doch verders / al die schoone en kostelijke vertrekken / elk om 't best opgepronkt en verciert weezen ; al die kostelijk wel gemaalite kristal de montagne / en Ambere kerk kroonen ; beziet toch alle die kostelijke zittingen en stoelen eens aan / alle van kostelijk vzesilien / zwart / groen ebbenhout / ende schoon wit yvooz of elpen been ; met goud zilver en parlemoer in geleght en verziert. Wat een groot deel van alderhande glazen / staalen en meer andere kostelijke spijgels ; watte schoone zijde / damasten / elesie / Indiaansche / en Brasiliaansche behangzels / aleederen / en gozdijnen daer zijn. Wat wonder schoone tapijten en ledikanten daer staan / en omhangen stijf van goud en zilver / en kostelijk yvooz en schoon vzesilienhout gemaakt.

218 Zinrijcke Gedachten

Wat zijn daar een groote menichyte van wondere vzeinde gewassen. En hoe veel kostelijk Indiaans geweer daar is / van schoone kritzen / hazegaaien / houtwers / spietzen / en wapenen / ook schietgeweer / trommets en trompetten / alles om 't kostelijkste / en daar zoo veel kostelijk lakwerk / als van kabinetten / koffers / doozen / en andere onnoemelijke dingen.

Daar ziet gy dat wonder gedrocht Krokodil of Kaiman / die noch meer verswonderinghs waardige groote Waterflangh / en zoo meenichte van alderhande soorten groote en kleene Schilpaddens ; en daar die opgezette Kreinosteros / daar den Walrus ofte Zee-leeuw / een gantsch opgezet Oliphantje / daar zo veel vellen van Leeuwen / Tijgers / Lupaarts en andere Dieren. Daar ziet gy de Muskestee en Sibetkat / Simmen / Apen / Babebjanen / en ik weet niet wat daar al by den anderen staat.

Daar staat dien schoonen vogel Struis / den Pallekaan / Indische Raaben / Kalketoe / Parkieten / Pappegaajen / en zoo veel andere vogels. Den Paradijsvogel / den Tierantala / die
zich

zich in de Zon alderhande coleuren ver-
toont / en zoo veel Pauwen / Ganzen /
en wat daar meer staat.

Daar ziet gy alle de Berghwerken
en mineralen / zoo veel zoozten van wit
en root koraal en Parelemoer / en an-
ders. Wat staan daar al wondere Zee-
gewassen van hoorens schulpen en an-
ders.

Daar is het stofgout / zoo als 't uit
de Sibieren komt / en door 't wassen /
vergaderen / fineeren en scheiden wert
gebracht tot zuiver gout / en meest valt
in Peru en Guinea.

Daar ziet gy het Berghgout / zoo 't
in 't Geberghte als boomkens / tax-
kens / en als andere scheuten door zijn
aderen wast / vermeenichvuldicht en
groeit.

Daar ziet gy op de zelve manier het
Berghzilver. Daar ziet gy het Tin /
Loot en Mercur / of Quikzilver / te
zamen hoe dat het wast. En daar het
Koper / Yzer / in wondere manieren en
figueren gewassen.

Daar is den wonderlijken medicina-
len Antimoni tot kopkens en bekerkens
bereit.

Daar ziet gy den Paragon / schoone

120 Zinrijcke Gedachten

en harde Diamant / gesleepen en rou ;
als de witte en blaauwe Safier / herd en
week ; den schoone groene Admeraut ;
en Robijn ; Baljs / en Robijnspinel ;
den Alkemaerijn ; den Elementsteen ;
Topaas en Granaat ; de tweederhande
soorten van Amacisten / Turkois van
de oude en nieuwe rots ; het kristal de
Montange ; daar is den Oinx / Oinkel ;
het Kassadoni / Agaat van veelderhan-
de kleur ende herdelheit ; het Jaspes /
Lapes Lazuri / ofte het schoone ge-
renumeerde Lazuersteen / met gulde
aderen doorloopen / waar van dat scho-
ne Altermarine wert bereit en toe ge-
maakt ; daar het harde Dozfier / en al-
derhande soorte van week en hart Mar-
mur.

Daar ziet gy nu zoo veel Dremde
Gommen / als het Amber wit en geel /
en Barnsteen van binnen doozichticht /
met alderhande vliegghkens en geworm-
te / als hagedisjens en andere daar in ge-
groeit en beslooten.

Daar is den steen Peerepozkus / ofte
Verkeusteen / neffens zoo veel schoone
Lapesbeesers. Daar die wijtberoem-
den Eenhoozn / Kramph / Elang / en
Huibertsklaant / den Kreinosteroshoo-